

3. Тощенко Ж. Кентавр-идеи как деформация общественного сознания // Социс – 2011. - №12. – С.3 – 11

4. Ilyashov. A. Here's How Luxury Brands Are Doing Social Media Very Wrong (& The Few Who Break The Mold) / Refinery, 2015, 29 oct. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.refinery29.com/2015/10/95018/luxury-fashion-brands-social-media>

УДК 140.8:502 / 504

Б. О. Лиско,
аспірант кафедри
інженерної геодезії;
О. С. Балан,
аспірант кафедри
безпеки життєдіяльності

ФІЛОСОФСЬКО-ЕКОЛОГІЧНЕ РОЗУМІННЯ НАУКОВИХ ГІПОТЕЗ

Приблизно з 60-х років людство почало активно просуватися по шляху усвідомлення суттєвого зв'язку можливості свого майбуття і стану природного довкілля. За декілька десятиліть відбулись суттєві зміни на рівні масової свідомості: від розуміння загрози екологічної катастрофи обмеженим колом Західної науково-теоретичної, ділової і політичної еліти до “всезагальної” інформованості населення про планетарну екологічну кризу – про неї сьогодні, так би мовити, і дитині відомо. І що, мабуть, головне, екологічна проблема усвідомлена не лише на рівні наукового пізнання, а й на державно-політичному як “проблема № 1” виживання людства. Як підкреслюють сучасні дослідники, саме сучасний стан життя людини і довкілля потребує подальшого формування, розвитку та розповсюдження неоекології, як природного та еволюційно необхідного результату дії закону оновлення та природного розвитку наукового знання. Саме на цьому рівні як ніколи очевидним постає, що саме філософські методи дослідження та аналізу з їх характеристикою універсальності та всеосяжності, функціональності дозволяють розуміти не тільки становище людини та людства у цілому з огляду на сучасний стан розвитку технологій та забруднення довкілля, але й розглядати перспективи відносин поміж довкіллям, а саме природою (частиною якого у певному розумінні є й сама людина) й мотивацією розвитку суспільства, науки, технологій та держав. Доцільним вважається розглядати позитивні та негативні тенденції стосовно розуміння наповнення предмету екологія та перспективи подолання перешкод і помилок у розумінні та у підходах до практичного і теоретичного сприйняття даної галузі сучасного знання.

Потрібно на прикладі розвитку системи екологічного знання та аналізі предмету та об'єкту екології, розвитку екологічних дисциплін усвідомити безперервний розвиток системи розуміння не тільки встановлених систем

„Людина”, „Довкілля”, „Природа”, „Середовище”, „Техніка”, „Технології” та їх системних відносин, але й розуміння безперервного та різнобічного розвитку уявлень стосовно світу, його меж та наслідків взаємодії. Системи наукових гіпотез, теорій не тільки не виникають на рівному місці, але досить часто існують як паралельні концепції. Наприклад, є намагання ввести екологію до системи релігійного світогляду [1], та твори відомих релігійних філософів у яких тим чи іншим чином автори торкаються філософських питань які у системі релігійного світобачення тлумачать походження та характеристики природи і довкілля [2] та ін. Мета таких робіт полягає у аналізі можливостей впливу релігійного, а саме християнського світогляду на стан екологічної свідомості сучасного суспільства. Однак, слід враховувати, що кожна спроба створення християнської екології на сьогоднішній день мусить полягати у аналізі sacramentalної інтерпретації природи бо у „світлі есхатологічної екології турбота про природне середовище пов'язана з тим, що природа не лише святість, але й обіцянка, яку ми зоб'язані поважати „...зничтожити природу - це значить полишити себе усього того, що нам обіцяно” [1, с. 171].

Повернувшись до традиційно наукового розуміння екології наголосимо, що в постійному діалектичному оновленні екологічних знань, екологія функціонувала понад сто років, настав конструктивний етап - дія законів заперечення й переходу кількісних змін у якісні викликала розмежування традиційних екологічних знань й сучасних нових понять, що віддзеркалюють сучасний світ наукового знання, котрий розвивається. Таким чином, нами розглядаються загальнонаукові засади необхідності розмежування традиційної біологічної науки - екології, і нової міждисциплінарної науки неоекології [3].

Сучасний стан речей, на нашу думку, вимагає певної категорії спеціалістів, які мають специфічну „дворівневу” вищу освіту, бо екологія потребує знання як хімії так й математики, геології, геодезії, законодавства, економічних розрахунків., тобто рівень екологічної спеціалізації - це те спільне, на що спрямована й у чому буде відбуватися практична й теоретична діяльність. Інша, друга спеціалізація та освіта - це та можливість, яка суто теоретично освіту спеціаліста закріплює у практичній спрямованості. І технолог-еколог й інженер-еколог мають під час отримання освіти певні спільні дисципліни, проблема полягає саме у розумінні „пріоритетності” або побічності, саме розуміння їх необхідності та кількості навчального часу приділеного, або скороченого для цього, адже „...процедура обґрунтування представляє собою головний засіб формування теоретичного світу науки” [3, с.6]. Саме „нові емпіричні дані, факти, викликають у дослідників потребу у їх теоретичному засвоєнні:, тобто у побудові нової теорії” , „теоретичні положення - неминучість закономірного, постійного відновлення системи наукових знань” [3, с. 6].

Мабуть, таки Еколог технічної спрямування ще досі інакше дивиться на рівні світогляду та чинники певних поведінкових стереотипів. розкриває низку спільних екологічних понять та питань на відміну від еколога - біолога чи соціального еколога. Головна проблема. на нашу думку. полягає саме у інтерпретації та розкритті певної низки питань. та у розумінні символіки та

метафоричності того, що ми інтерпретуємо у символах „Природа”, „довкілля”, „космос”, „техніка” й т.і. Сучасні автори часто звертають увагу саме на різноманітність не тільки дисциплін, що займаються питаннями, дотичними до екологічних, але й різноманітності галузевих напрямів самої екології. Як наслідком цього, є - з одного боку, прийняття застереження щодо глобальної екологічної кризи, з іншого - суцільно різні підходи стосовно реалізації намагань щодо зменшення або знищення причин, які приводять до кризи.

Професійний світогляд та мета різних наукових та практичних галузей заважає прийти до консенсусу. Тому екологічний матеріал можливо розібрати та передати, наступним поколінням лише за умов ідеально організованого монопідходу до ознак термінів, уточнення їх у усьому комплексі екологічних знань. Розібратися з цим можливо лише за відповідністю філософсько - методологічного забезпечення, бо конгломерат підходів з його точки зору був би неефективним з огляду на час та сил направлених на оволодіння сучасним матеріалом, пов'язаним з екологією [4]. В певній мірі погоджуючись з присутністю безлічі шкіл, існуючих в системі екологічного знання, складно погодитись з деякими авторами що до удосконалення екологічного знання, котре можливо, якщо намагатися запобігати плюралізму концепцій у екологічній науці.

Ключовою позицією на даному етапі часу повинно бути розуміння закону всеєдності „цілісність і спряженість світу роблять його самодостатнім, а тому здатним до саморуку” [5, с.11], у середньовіччі відбулося три великих „розчленування” - думку відділили від тіла, ідеальне від матеріального, в „земному” світі розділили дві стихії - суспільство й природу Землі. З цього приводу нагадаємо, що спрямованість філософії саме у питаннях та проблемах екології визначається такими характеристиками філософії як науковість, методологічність, цілеспрямованість та детальний аналіз предмету дослідження із синтезу розрізнених знань для отримання результатів, які відповідають дійсності. Отже, з одного боку ми маємо певні стереотипи, закладені до світогляду минулим, з іншого боку, філософія має не тільки наукову орієнтацію, чуттєво - естетичну та практичну, філософія є цілісним утворенням, але вона має розгалужену структуру, має власний багаторівневий устрій. Це показує її можливості щодо дослідження оточуючого. Про екологію на сьогоднішньому рівні ми можемо також завважити, що це вже значно більше а ніж просто предмет, який досліджує та пояснює природні зміни та біоценози або біогеоценози.

Важливим етапом розвинення екологічного знання є розробка поняття „екологічний фактор” та його екологічних оптимумів та мінімумів. Саме сучасний стан укладення дисциплін екологічного напрямку дуже добре показує всеєдність, взаємозалежність усього існуючого (наприклад головні структурні поняття екології - біоценози, біогеоценози, та т.і.). В зв'язку з цим, екологічний оптимум та межі витривалості організмів по відношенню до певних факторів можуть змінюватися під тиском інших факторів. Водночас виникла потреба введення поняття „стримуючих факторів”, отже з'явилися умови класифікації існуючих видів на стенопотпні та евритопні. Розуміння потреби включення цієї системи до класифікації організмів надала

можливість розуміння, що саме завдяки обмеженості можливості існування у стенотопних організмів у біологічних системах, є присутній великий ризик порушення рівноваги, стенотопні види існують у дуже вузьких межах дії екологічних факторів.

Першим висновком слід зазначити, що людство не може піддавати себе тотальному контролю, але й у нестримному буйстві безконтрольності знищити не тільки себе, але є великий ризик того, що у хаос та безодню за собою потягне або слабкіші види (це ми вже довготривалий час робимо з стенотопними видами) або й навіть усе живе. Межа дозволеного чи забороненого досить умовна, бо „а Судді хто?” для неї. Помилки, на жаль, розуміються вже запізно. У зв'язку з цим, слід нагадати, що людство вже давно не той „Homo sapiens” з його можливостями та поглядами. Нами керує на жаль тепер плеоексія, безумна жага до збагачення, що приводить до багатьох проблем. В.Манжура у своїй статті аналізує досить цікавий феномен сучасності, який також певною мірою додає людству певних екологічних проблем - появу Homo Fortunatos, тобто „людини успішної” яка, на жаль, усе частіше виступає як певний ідеал сучасної епохи [6].

Другим висновком має бути розуміння того, що маючи різний світогляд, а саме матеріальний чи релігійно спрямований погляд на створення матерії як такої або принципову її ідею вічного та незалежного від людства існування для матеріально налаштованих дослідників ми матимемо навіть серед цих двох головних стратегій світоглядних дуже багато угруповань, які між собою будуть вирізняти різні погляди як на довкілля, так і на місце та можливості людства з приводу екологічних питань та екологічних стратегій.

Питання „есхатологічна екологія” досить цікаве, але воно не може у силу певних власних можливостей впливати, бо упереджено діє. Глобально вирішити екологічні питання для всіх, також не під силу його представникам, бо ідеї фаталізму, ідеї „невтручання” до створеного світу досить розповсюджені серед релігійно настроєних та далеких від реального „світського” а отже, у більшості цих людей може зародитися ідея „другорядного” матеріального світу, а саме світу, у якому ми з ними усіма живемо. Це приведе скоріш до нерозуміння потреби намагання зупинити екологічні катастрофи або надії, що без нас „само собою все відбудеться” чи покірне очікування дня „страшного Суду”. Значно прогресивнішим та дійсно важливими для філософських розмислів щодо нас, з теоретичного погляду на Людину, Природу, Космос, Всесвіт, взаємовідшення „людина - Бог”, Людина - Природа”, „Людина - Всесвіт”, „Людина - Текст (Біблія)” є теоретичні дослідження релігійних філософів. Наприклад, їх розмисли про питання творіння та космічного порядку, розуміння „неба та землі” першого дня є весь Всесвіт, світ видимий та невидимий, світ розумом осягнутий.

Таким чином, важливим для екологічних питань є аналіз розуміння та метафоричної інтерпретації буття, духовного буття та розуміння матеріального світу ідеалістично спрямовану людиною, бо такий рівень роботи з метафорами та текстами не лише доповнює та збагачує людське пізнання, але й дає розуміння ускладнень у подальшій долі намагань людства суспільно вирішити власні проблеми, проблеми тварин та природи, проблем технічного та соціо - технічного порядку. Також важливо аналізувати та

порівнювати роздуми стосовно питань людської особистості, проведені вченими [6]. У питаннях збереження довкілля потрібна не тільки чистота душевна, чистота духовна, але й рішучість та дія, відповідальність та сила духу, направлена на продовження розпочатої роботи та дослідження природи (у тому числі й людської особистості, суспільства та аналізі наслідків сучасних технологій та боротьби з результатами нашого недбальства).

Отже, філософія як і наука це особливий вид пізнавальної діяльності, яка направлена на вироблення об'єктивних та системних знань, одним з яких є й предмет екології та її досліджень.

Література:

1. Фоменко М. В. Екологическое содержание современного христианства. [текст] / М. В. Фоменко // Культурологічний вісник. науково - теоретичний щорічник Нижньої Наддніпрянини. -Запоріжжя: Просвіта, 2006-Вип.17. - С.167 - 174.

2. Лосский В. Н. Боговидение [текст] / В. Н. Лосский; [пер. с фр. В. А. Решиковой], Сост. и вступ. ст. А. С.Филоненко. -М.: ООО „АСТ”,2003.- 759, [9] с.- (Philosophy).

3. Некос В. Ю. Формування неоекології - результат дії закону спадкоємного оновлення наукового знання [текст] / В. Ю.Некос// Людина і довкілля. Проблеми неоекології- 2000. -Вип. 1. - 148 с., С 5 - 9.

4. Кобылянский В. А. Философия экологии: общая теория экологии, геоэкологии, биоэкологии. Учебное пособие / В. А. Кобылянский - М.: Фаир-Пресс, 2003. – 192 с.

5. Маца К. О. Роль екологічної освіти в формуванні нового екологічного світобачення [текст] / Маца К. О. // Людина і довкілля. Проблеми неоекології- 2000. -Вип. 1. - 148 с., С 10 - 15.

6. Манжура В. И Homo Fortunatos: между энтропосом и антропосом [текст]/ В. И. Манжура // Культурологічний вісник. науково - теоретичний щорічник Нижньої Наддніпрянини. -Запоріжжя: Просвіта, 2006-Вип.17. - 196 с. -С.117- 121.

УДК 944 (977.8)

О. М. Малярчук
кандидат історичних наук,
доцент кафедри
соціальних комунікацій та права

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ ПОРТРЕТ ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ПЕРІОДУ «РОЗВИНУТОГО СОЦІАЛІСТИЧНОГО СУСПІЛЬСТВА»

Система управління науково-технічним прогресом у СРСР базувалася на створенні відповідних організаційних структур з координації науково-дослідних робіт. Ця система була досить складною і в бюрократичному відношенні – багаторівневою. На рівні найвищих органів влади та управління